

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์คอนกรีต นับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการก่อสร้างเกือบทุกประเภท เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนวัสดุหลักในการก่อสร้างได้หลายชนิด อาทิ ไม้ อิฐ เหล็ก เป็นต้น โดยเฉพาะวัสดุที่ใช้ไม้นั้น ถึงแม้ว่าจะหาง่ายและสะดวกก็ตามแต่ก็มีปริมาณจำกัด และต้องใช้เวลาปลูกทดแทนนานกว่าถึงสิบปีจึงจะนำมาใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งรัฐบาลก็มีนโยบายที่จะให้ใช้ไม้น้อยที่สุด เพื่อรักษาสภาพป่ารวมทั้งเป็นการป้องกันผลเสียหายและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมอันอาจเกิดขึ้นจากการตัดไม้ทำลายป่าด้วย

ผลิตภัณฑ์คอนกรีต มีคุณสมบัติที่แข็งแรง ทนทาน มีคุณภาพสูง สามารถทำให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ ได้ตามที่ต้องการโดยไม่มีข้อจำกัด ที่สำคัญคือ อายุการใช้งานยาวนานและประหยัด ตัวอย่างที่เห็นได้โดยทั่วไปได้แก่ พื้น คาน เสาอาคาร สะพาน ท่อระบายน้ำ เป็นต้น

โครงสร้างของผลิตภัณฑ์คอนกรีตประกอบด้วย ส่วนผสมของปูนซีเมนต์ที่เป็นตัวประสานสำคัญระหว่างทราย หิน กรวด และเหล็ก ส่วนผสมแต่ละชนิดนั้นก็สมารถหาได้ในประเทศ โดยเฉพาะปูนซีเมนต์ซึ่งสามารถผลิตเองได้ภายในประเทศ และมีคุณภาพสูงเทียบเท่ากับมาตรฐานต่างประเทศ ส่วนกรวด หิน ทรายก็หาได้ง่ายตามท้องถิ่นทั่วไป ดังนั้นการผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีต จึงเป็นที่นิยมผลิตและใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ

ความต้องการในการบริโภคผลิตภัณฑ์คอนกรีตนั้น เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการก่อสร้าง ดังนั้นจึงขยายตัวตามภาวะอุตสาหกรรมก่อสร้าง ซึ่งในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) อุตสาหกรรมก่อสร้างขยายตัวเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 18.7 และในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ขยายตัวอยู่ในอัตราร้อยละ 8.9 นอกจากนั้นอาจจะพิจารณาความต้องการบริโภคผลิตภัณฑ์คอนกรีตจากปริมาณความต้องการใช้ปูนซีเมนต์ ซึ่งเป็นส่วนผสมสำคัญของผลิตภัณฑ์คอนกรีต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2541 ได้จากตาราง 1.1 และปริมาณผลผลิตปูนซีเมนต์ระหว่างปี พ.ศ. 2538-2544 ในตาราง 1.2 ดังนี้

ตาราง 1.1 แสดงปริมาณความต้องการใช้ปูนซีเมนต์ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2541

ปี พ.ศ.	ความต้องการใช้ปูนซีเมนต์ (ล้านตัน)
2535	22.8
2536	25.9
2537	28.9
2538	33.2
2539	36.2
2540	36.0
2541	20.6

ที่มา : หน่วยการอุตสาหกรรม ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 1.2 แสดงผลผลิตปูนซีเมนต์ระหว่างปี พ.ศ. 2538-2544

ปี พ.ศ.	ผลผลิตปูนซีเมนต์ (1000 เมตริกตัน)
2538	34,051
2539	38,749
2540	37,115
2541	22,722
2542	25,354
2543	25,499
2544	27,913

ที่มา : สถิติเศรษฐกิจและการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

ข้อมูลในตาราง 1.1 และตาราง 1.2 ซึ่งให้เห็นได้ว่า ความต้องการใช้ปูนซีเมนต์และปริมาณผลผลิตปูนซีเมนต์ในการก่อสร้างมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามลำดับ แม้ว่าในปี พ.ศ. 2540 ประเทศจะประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจก็ตาม แต่ความต้องการปูนซีเมนต์และการผลิตก็ยังคงอยู่ในปริมาณที่สูง

ในเรื่องของการลงทุนในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์คอนกรีตนั้น สามารถผลิตได้โดยโรงงานตั้งแต่ขนาดเล็กที่ใช้ผลิตด้วยแรงงานคนไปจนถึงโรงงานขนาดใหญ่ที่ใช้การผลิตด้วยเครื่องจักร ด้วยกำลังคนตั้งแต่ 3-200 คน และเครื่องจักรตั้งแต่ 10.5-700 แรงม้า หรือจากปริมาณเงินลงทุนตั้งแต่ 0.4 ล้านบาท ถึง 160.0 ล้านบาท โดยใช้วัตถุดิบที่เป็นส่วนประกอบในการผลิตที่หาได้ไม่ยากดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

นอกจากนั้นแล้ว ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ทำให้อุตสาหกรรมหลายแห่งประสบภาวะขาดทุน และบางแห่งได้ปิดกิจการไป ดังนั้นภาครัฐและเอกชนจึงหันมาให้การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดเล็ก หรือที่เรียกว่า SMEs โดยได้มีการวิเคราะห์ว่า SMEs นั้นจะทำให้รากฐานเศรษฐกิจของประเทศมั่นคงและเข้มแข็ง นอกจากนี้ยังมีความหลากหลายของประเภทธุรกิจ ทำให้มีการแข่งขันกันมาก แล้วยังทำให้ต้นทุนการผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

สำหรับในจังหวัดเชียงใหม่ จากสถิติทำเนียบโรงงานผลิตอุตสาหกรรมคอนกรีตที่ได้รับอนุญาตมีจำนวน 39 แห่ง และยังมีโรงงานเล็ก ๆ ที่ยังไม่ได้รับอนุญาตอีกมากมายหลายแห่ง ทั้งนี้ปรากฏว่ามีโครงการการจัดฝึกอบรมวิชาการระดับผู้นำท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2534 เรื่องคอนกรีตและผลิตภัณฑ์คอนกรีตเพื่อพัฒนาชนบท แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และช่างตำบลต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจัดโดยวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขาภาคเหนือ ร่วมกับบริษัทชลประทานซีเมนต์ จำกัด บริษัท โอลิมปิกกระเบื้องไทย จำกัด และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ส่วนโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตในอำเภอแม่แตงนั้น เป็นโรงงานขนาดเล็กและมีอยู่ทั่วไป เฉพาะในตำบลชีเหล็กและตำบลสบเปิง มีถึง 5-6 แห่ง แต่ในการทำวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้สนใจเลือกศึกษาโรงงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. สายปายคำวัสตุและการปิโตรเลียม ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลสบเปิง เนื่องจากเป็นโรงงานที่ได้รับอนุญาต และได้รับมาตรฐานจาก มอก. แล้ว และที่สำคัญอย่างยิ่งโรงงานแห่งนี้เป็นลูกค้าสินเชื่อบริษัทของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาตลาดแม่มาลัย ที่ผู้ศึกษาทำงานอยู่เป็นเวลา 5 ปีแล้ว อีกทั้งเป็นกิจการที่ประสบผลสำเร็จและเจริญก้าวหน้ามาตามลำดับ แม้จะอยู่ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำก็ตาม แต่ธุรกิจของโรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตแห่งนี้ก็ยังสามารถดำเนินไปได้ตามปกติ

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่อยากทราบว่าผลตอบแทนทางการเงินของ โรงงานผลิตภัณฑ์คอนกรีตในอำเภอแม่แตงแห่งนี้ให้ผลคุ้มค่าแก่การลงทุนหรือไม่อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลตอบแทนทางการเงินของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์คอนกรีต
2. เพื่อวิเคราะห์ความไหวตัวการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์คอนกรีต

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงผลตอบแทน และต้นทุนทางการเงินของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์คอนกรีต
2. เพื่อนำข้อมูลในการศึกษาไปประกอบการตัดสินใจในการลงทุนอุตสาหกรรมคอนกรีต
3. เพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพิจารณาอำนวยการสินเชื่อแก่ผู้ขอกู้เงิน เพื่อนำไปลงทุนในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์คอนกรีต

1.4 ขอบเขตการศึกษาและวิจัย

การศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์คอนกรีตได้จำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะผลิตภัณฑ์ซีเมนต์บล็อกล็อค ท่อคอนกรีตอัดแรง และเสาคอนกรีต โดยวิธีการผลิตด้วยกำลังคนและเครื่องจักรผสมผสานกันของห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. สายปายค้าวัสดุและการปิโตรเลียม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2549 เท่านั้น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามเจ้าของห้างหุ้นส่วน และข้อมูลจากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นข้อมูลทางด้านสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติแล้วจากสำนักงานใหญ่